

UA0300414

**ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС ТА ЖИТЕЛІВ СЛАВУТИЧА
У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗНЯТТЯМ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ СТАНЦІЇ**

В.А. Комаров

ВП «Чорнобильська АЕС», Україна

Відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України і Урядами країн «Великої сімки» та Комісією Європейського Співтовариства, керуючись взятими зобов'язаннями щодо закриття ЧАЕС, виходячи із значущості цього кроку, продиктованого доброю волею і відповідальністю за долю людства у третьому тисячолітті, Уряд України своїм рішенням достроково припинив експлуатацію 3-го енергоблока і остаточно закриття станцію. Ця подія відбулася 15 грудня 2000 р.

З метою вирішення соціальних проблем, пов'язаних із закриттям ЧАЕС, Уряд України прийняв 29 листопада 2000 р. «Програму соціального захисту працівників Чорнобильської АЕС та жителів Славутича у зв'язку із зняттям з експлуатації станції».

Закриття Чорнобильської АЕС, як єдиного містоутворюючого об'єкту м. Славутича, має вирішальний вплив на соціальну інфраструктуру міста, де проживають працівники станції зі своїми сім'ями. Славутич є моноіндустріальним містом. До 2001 р. 99,5% товарної продукції, яка виробляється в місті Славутичі, складала продукція Чорнобильської АЕС.

Проблему збереження і розвитку міста необхідно розглядати як невід'ємну частину заходів щодо закриття ЧАЕС. Створення компенсуючих і нових робочих місць в м. Славутичі має велике соціально-економічне значення.

Довідка

Заходи, вжиті виконавчим комітетом Славутицької міської ради, адміністрацією і профспілковим комітетом ЧАЕС щодо пом'якшення соціальних наслідків закриття ЧАЕС:

- створена Адміністрація спеціальної економічної зони «Славутич»;
- розроблена програма підтримки малого підприємництва;
- розроблений План робіт з диверсифікації ЧАЕС;
- створений Бізнес-інкубатор профспілкового комітету ЧАЕС.

У рамках міжнародної співпраці за підтримки Уряду України:

- розроблена і впроваджується програма сучасних моделей сприяння працевлаштуванню, яка реалізується Славутицьким центром зайнятості;

- розроблений спільний проект ЕС-України-США щодо соціальних Проблем, пов'язаних з ЧАЕС та Славутичем —«План дій»;
- створене Агентство з розвитку бізнесу;
- створена Славутицька лабораторія міжнародних досліджень та технологій і Міжнародна радіоекологічна лабораторія;
- реалізується програма України-США «Партнерство громад»;
- реалізується проект ТАСІС «Пом'якшення соціальних наслідків закриття ЧАЕС».

Мета програми – забезпечення соціального захисту та гарантій підтримки життєвого рівня робітників ЧАЕС і жителів м. Славутича у зв'язку з достроковим закриттям станції шляхом:

- збереження і розвиток соціальної інфраструктури міста;
- створення компенсуючих робочих місць;
- ефективного управління людськими ресурсами;
- забезпечення соціальних виплат та гарантій персоналу ЧАЕС, який вивільняється, та жителям м. Славутича.

У Програмі визначене коло пріоритетних завдань і визначено ряд заходів, комплексне вирішення та реалізація яких дозволить забезпечити стабільність соціально-економічного розвитку м. Славутича та якісний рівень виконання робіт по виведенню з експлуатації енергоблоків ЧАЕС і перетворенню об'єкта «Укриття» в екологічно безпечну систему.

Довідка

Трудові ресурси м. Славутича.

На території міста проживає 25225 осіб за станом на 01.07.2000 (причини змін чисельності за останні 5 років)

- Ринок праці щорічно буде поповнюватися випускниками середніх шкіл і молоддю, яка повертається до міста по закінченні учбових закладів.
- Кількість випускників буде зростати аж до 2007 року і серйозним чином впливати на рівень безробіття
- Чисельність зайнятого населення станом на 01.07.2000 на підприємствах, в установах і організаціях міста.

Трудові ресурси ВП «ЧАЕС»

Чисельність працівників ВП ЧАЕС станом на 01.07.2000 становить 9407 осіб (у т.ч. персонал основної діяльності – 5791 осіб), 45% персоналу має стаж роботи 10 років і більше.

Припинення виробництва електроенергії енергоблока ЧАЕС веде до зниження трудовитрат на технічне обслуговування і експлуатацію систем, які залишаються в роботі на етапі припинення експлуатації.

Тому динаміка зміни чисельності персоналу характеризується, насамперед, втратою робочих місць.

Структура економіки міста Славутича є монопрофільною, і основним містоутворюючим чинником є виробництво електроенергії Чорнобильською АЕС.

Розвиток малого і середнього бізнесу

Довідка

З метою надання підтримки і розвитку малого і середнього бізнесу в 1997 р. було створене Агентство з розвитку бізнесу і в 1998 році Бізнес-інкубатор профспілкового комітету ВП ЧАЕС.

Важливим організаційним кроком для подальшого розвитку міста Славутича є надання місту до 2020 р. статусу спеціальної економічної зони (СЕЗ).

Основна мета створення СЕЗ «Славутич» – залучення інвестицій для створення нових робочих місць у м. Славутичі і працевлаштування працівників Чорнобильської АЕС, які вивільняються у зв'язку з достроковим виведенням її з експлуатації.

Інвестиційні проекти СЕЗ «Славутич», що реалізуються та впроваджуються. Необхідна загальна сума інвестицій в діючі проекти – 30 млн дол. США. Необхідна загальна сума інвестицій в впроваджувальні проекти – до 70 млн дол. США

Підписаний договір про співробітництво з Українською спілкою промисловців і підприємців (УСПП) на предмет конкурсного відбору кращих інвестиційних проектів з метою реалізації їх в Спеціальній економічній зоні «Славутич». Для скорішого та ефективного впровадження проектів необхідна спеціальна кредитна лінія.

Перспективні напрями створення робочих місць:

- диверсифікація та реструктуризація ЧАЕС;
- міжнародні проекти;
- підприємства Мінналіверенерго і МНС, розташовані в 30-кілометровій зоні відчуження;
- використання кваліфікованого персоналу для потреб галузі;
- залучення іноземних і національних ресурсів шляхом розвитку структури Міжнародного Чорнобильського центру, технокополісу «освіта-наука-виробництво»;
- створення і розвиток закладів вищої освіти;
- інвестиційні проекти, які реалізуються в СЕЗ «Славутич»;
- розвиток малого і середнього бізнесу.

Динаміка створення робочих місць, яка планується за інвестиційними проектами зареєстрованими в СЕЗ «Славутич»

За попередніми розрахунками для реалізації Програми знадобиться близько 350 млн USD.

На жаль, Бюджет України на 2001 р. не забезпечує повністю витрати, пов'язані з соціальним захистом працівників ЧАЕС у зв'язку з її достроковим закриттям. Тому основні аспекти Програми, які потребують фінансової підтримки світового співтовариства на наш погляд є такі:

1. Навчання і перенавчання персоналу Чорнобильської АЕС і жителів м. Славутича:
 - створення і розвиток в м. Славутичі Центру підготовки і перепідготовки персоналу ядерних об'єктів, персоналу, залученого до робіт із зняття з експлуатації ядерних об'єктів, з експлуатації і комплексу робіт на об'єкті «Укриття» шляхом реорганізації учбово-тренувального центру ВП ЧАЕС;
 - тренінги-семінари з безробітними для сприяння розвитку малого бізнесу, індивідуальної трудової діяльності і самозайнятості;
 - впровадження гнучких програм модульного навчання за професіями, які користуються попитом на ринку праці;
 - створення і розвиток у м. Славутичі Бізнес-школи.
2. Зосередження в м. Славутичі науково-дослідної роботи з проблем припинення експлуатації ядерно-небезпечних об'єктів, проведення робіт у 30-кілометровій зоні відчуження.
3. Гарантоване медичне обслуговування:
 - створення багатофункціонального реабілітаційного центру в місті Славутичі на базі спеціалізованої медико-санітарної частини № 5 для осіб, залучених до робіт із закриття ЧАЕС, та працюючих на об'єкті «Укриття» з подальшим науковим аналізом спільно з науковцями країн «Великої сімки» показників стану здоров'я зазначеного контингенту, а також забезпечення медичним обладнанням, медикаментами, вітамінними препаратами;
 - розроблення та впровадження спільно з науковцями країн «Великої Сімки» наукового супроводу медико-санітарного забезпечення контингенту, звільненого у зв'язку з закриттям ЧАЕС, а також залученого до робіт із закриттям станції і населення м. Славутича з подальшим запровадженням моніторингу стану їх здоров'я;
 - визначення ризиків медичних ефектів під час виконання аварійно-ремонтних робіт на об'єкті «Укриття» спільно з науковцями країн «Великої сімки».

4. Створення системи вищої освіти – створення у м. Славутичі міжнародного університету з пріоритетними напрямками: екологія, радіологія, біотехнологія.
5. Впровадження енергозберігаючих технологій, насамперед шляхом залучення іноземних інвестицій.
6. Використання висококваліфікованих фахівців на аналогічних об'єктах за межами України.
7. Відкриття спеціальної кредитної лінії, до 100 млн USD на пільгових умовах, спрямовану на створення 5000 сучасних робочих місць у місті Славутич (з вартістю 1-го робочого місця 20000 USD) для працевлаштування персоналу ЧАЕС, який буде вивільнений з урахуванням остаточного закриття станції.
8. Наповнення Фонду «ЧАЕС. Славутич. Розвиток» з метою підтримки соціальної інфраструктури, ремонту інженерних мереж, добудови житлового фонду та диверсифікації економіки міста.
9. Налаштування інформаційної системи. Інформування світового співтовариства про реалізацію міжнародних проектів по об'єкту «Укриття», виведенню ЧАЕС із експлуатації та реалізацію заходів «Програми соціального захисту...».
10. Прийняти дольову участь в добудові офісу Міжнародного Чорнобильського центру в м. Славутич (за будівельним титулом «Об'єкт Готель»).

Пропозиції України:

1. Створити Міжнародний фонд сприяння вирішенню соціальних проблем, пов'язаних із закриттям ЧАЕС, забезпечивши максимальну прозорість у його функціонуванні.
2. Розробити та прийняти «Програму спільних дій у формі міжнародно-правової угоди щодо вирішення проблеми зайнятості працівників ЧАЕС», що має:
 - Визначити кількість робочих місць, на які можуть бути запрошені вивільнені працівники ЧАЕС.
 - Передбачити соціально-трудові гарантії щодо належних умов їх праці;
 - Містити зобов'язання держави за місцем працевлаштування українських працівників з питань соціального страхування, проведення соціальних виплат.
 - Визначити права цієї категорії працівників на відповідному рівні, які встановлені для працівників цієї держави.

Державні гарантії України щодо міжнародної допомоги, стосовно до вирішення соціальних проблем забезпечуються Законом України від 11.12.98 «Про загальні засади подальшої експлуатації і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС і перетворення зруйнованого четвертого енергоблока цієї АЕС в екологічно безпечну систему».

PROGRAM OF SOCIAL PROTECTION FOR CHORNOBYL NUCLEAR POWER PLANT STAFF AND SLAVUTYCH TOWN RESIDENTS IN THE AFTERMATH OF THE PLANT SHUTDOWN

V. Komarov
ChNPP, Ukraine

Pursuant to the Memorandum of Understanding between the Ukrainian Government, the G7 countries and the European Community Commission, following the ChNPP shutdown and based on the importance of this action dictated by the good will and responsibility for the destiny of the humankind in the third millenium, the Ukrainian Government shut down operation of Unit 3 and finally shut down the plant ahead of schedule. The event took place on 15 December 2000.

In order to solve social issues related to ChNPP shutdown, the Ukrainian Government approved «Program of Social Protection for Chornobyl Nuclear Power Plant Staff and Slavutych Town Residents in Aftermath of Plant Shutdown» on 29 November 2000.

The shutdown of the ChNPP which is the biggest employer for the Slavutych town residents will have a negative effect on the town social infrastructure. Slavutych is a monoindustrial town. Before 2001, the power generated by ChNPP constituted 99,5% of total product manufactured in Slavutych.

The problem of town preservation and development should be viewed as integral to the ChNPP decommissioning activities. Creation of compensating and new jobs in Slavutych is of great social and economical importance.

Info:

The action taken by the Executive Committee of Slavutych Town Council, ChNPP administration and Trade Union related to mitigation of ChNPP decommissioning social consequences:

- Administration of Special Economical Zone «Slavutych» has been created.
- Small business support program has been created.
- ChNPP Trade Union Business Incubator has been created.

In the framework of international cooperation and supported by the Ukrainian Government:

- Slavutych Employment Center has been established and is introducing the Employment Promotion Program.
- The joint EC-Ukraine-USA project «Course of Action» related to social issues of Slavutych and ChNPP has been developed.
- Business Development Agency has been created.
- Slavutych Laboratory of International Research and Technology and International Radioecological Laboratory have been created.
- Joint Ukraine-USA project «Community Partnership» has been created.
- TACIS project «ChNPP Social Consequences Mitigation» is under development.

The Program Objective is to ensure social protection and support of well being of ChNPP staff and Slavutych town residents after the plant shutdown.

- Preserve and develop town infrastructure.
- Create compensatory jobs;
- Efficiently manage human resources;
- Provide social allowances and guarantees to the ChNPP staff that is being released, and Slavutych town residents.

The program identifies priorities that support social and economic development of Slavutych town, ChNPP decommissioning, and Shelter object conversion into an environmentally safe system.

Info:

Human resources of Slavutych town:

As of 01.07.2000, the number of Slavutych residents is 25,225.

The labor market will be annually supplemented by the secondary school graduates and university graduates that come back home.

The number of graduates will grow up to 2007 and will have a large impact on the unemployment level.

The employment number as of 01.07.2000 at town enterprises, organizations and institutions.

ChNPP Human Resources:

The number of ChNPP staff as of 01.07.2000 is 9,407 (including basic activity personnel – 5,791). 45% of the staff has employment records more than 10 years and more

As the ChNPP stopped generating power, the system operation and maintenance labor levels dropped. Therefore the main staff dynamics are related to job loss.

The business structure of Slavutych town is monoprofile. The main employer for the town residents is ChNPP.

Development of small and medium business

Info:

The Business Development Agency was created in 1997 and Business Incubator of ChNPP Trade Union was created in 1998 both to support and develop small and medium business.

The town was given a status of Special Economic Zone till 2020 which is very important to support the town development.

The principal objective of creation of Slavutych Special Economic Zone is to attract investment to create new jobs in Slavutych town to support employment of ChNPP staff released after the plant shutdown.

Investment projects of SEA «Slavutych» are being realized and implemented. Necessary investment lump sum into projects in force is \$30 mln. Necessary investment lump sum for implemented projects is \$70 mln.

Signed agreement concerning collaboration with Ukrainian industrialists association and owners with regard to competitive selection for the best investment projects to realize them in Special economic area «Slavutych». For more quick and effective implementation of projects back-up line is needed.

Job creation outlook

- Diversification and restructuring of ChNPP.
- International projects.
- Enterprises of Ministry of Fuel and Energy and Ministry of Emergencies located in the Exclusion Zone.
- Use qualified staff to support industry needs develop structure of International Chernobyl Center and invite foreign and national resources TechnoEcoPolis: «education, science, production».
- Higher education development.
- Investment projects in Slavutych Special Economic Zone.
- Small and medium business development.

Dynamics of new jobs to be created for the new investment projects registered in Slavutych Special Economic Zone.

The Program will require an estimated \$350 M to implement.

Unfortunately, the Ukrainian budget for 2001 does not fully cover the expenditure related to ChNPP shutdown.

The following Program aspects will require international support

1. Training and re-training of ChNPP staff and Slavutych town residents.
 - Establish in Slavutych a Training and Re-Training Center to support decommissioning of nuclear facilities and Shelter activities through reorganization of ChNPP Training Center.
 - *Training-seminars for unemployed to support small business, individual business and self-employment.*
 - Introduce flexible training programs by professions of demand at the free market.
 - Establish and develop a Business School in Slavutych.
2. Conduct in Slavutych scientific research for issues of decommissioning of nuclear hazardous facilities, Exclusion Zone activities.
3. Guaranteed medical services:
 - Created of multifunctional rehabilitation center in Slavutych town based on the Specialized Hospital # 5 for the staff involved in ChNPP decommissioning and Shelter work. Joint scientific analysis with G7 scientists of the staff health, as well as provision of medical equipment, drugs, vitamins.
 - Development and introduction jointly with G7 scientists of medical support for staff released after the ChNPP shutdown, and engagement of Slavutych town residents to ChNPP decommissioning activities and their consequent health monitoring.
 - Identification of medical effect hazards in conducting Shelter work jointly with G7 countries.
4. Create higher education system. Create in Slavutych a International University with the following priorities: ecology, radiology, biotechnology.
5. Introduce power saving technologies, including through foreign investment.
6. Use of highly qualified staff at similar facilities abroad.
7. Provide a credit of \$ 100 M on preferential conditions to support creation of 5,000 jobs in Slavutych (cost of one job \$ 20,000) to employ ChNPP staff that will be released after the final plant shutdown.
8. Fill in ChNPP-Slavutych-Development fund to support the social infrastructure, engineering network renovations, development of residential housing and diversification of the town economy.
9. Development of information system. Inform international community on the implementation of international Shelter projects, decommissioning of ChNPP and implementation of Social Protection Program...
10. Take part in completion of the International Chernobyl Center in Slavutych (Hotel Facility by title).

Ukrainian Proposal:

1. Establish international fund to promote resolution of social issues related to ChNPP decommissioning, maximize its operation transparency.
2. Develop and approve «Program of Joint Activity» in the format of international agreement to support ChNPP staff employment:
3. Identify number of jobs available for ChNPP released staff;
 - Ensure social and labor guarantees related to the appropriate conditions of their work;
 - Identify state commitment at the place of Ukrainian staff employment related to issues of social insurance, social allowances.
 - Identify rights of this labor category at the appropriate level that have been established for worker of this state.

State guarantees of Ukraine related to international aid are based on Law of Ukraine «On General Basis of ChNPP Decommissioning and Conversion of Destroyed Unit 4 of ChNPP into Environmentally Safe System» dated 11.12.98.